

●●●● Mexico staat te popelen om meer te weten te komen over hoe je producten op de meest effectieve manier naar markten krijgt, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor agrologistiek. Nederland is de uitgelezen partner om bij zo'n (in eerste instantie kennis-) traject te betrekken. Onderzoekers van Wageningen UR Food & Biobased Research werken samen met Mexico om tot een strategische visie en beleidsaanpak te komen: het Nationale Programma voor Agrologistiek, dat het land moet gaan helpen de stap te maken. Op weg naar onder andere een betere, duurzamere manier van slim transport van agroproducten, ketenbeheersing en het verminderen van post harvest losses. Peter Ravensbergen van Wageningen UR is hieraan als projectleider verbonden.

Mexico stippelt zijn route naar landbouwhervorming uit Op weg naar een ontwikkelde agrologistiek

“Agroparken zijn nieuw in Mexico. Sinds 2010 is Wageningen UR betrokken bij de realisatie van 3 agroparken. De vraag rees bij SAGARPA waar in Mexico die agroparken het best tot hun recht zouden kunnen komen. Vorig jaar ontstond het idee dat het zinvol zou zijn om een landelijke analyse te maken van het agrologistieke systeem in geheel Mexico. Wij kijken naar waar zijn de afzetmarkten (grote steden en export), hoe verandert de vraag naar agroproducten, waar is de productie, en wat is er nodig aan allerlei logistieke ‘nodes’, infrastructuur en diensten. Logistiek is natuurlijk veel meer dan auto's, treinen en havens. Wat ook van belang is; wat zijn de mogelijkheden van boeren om tot exportmarkten toegang te krijgen. Hoe zit het met de wetgevingskant, of met de mogelijkheden om snel te exporteren, het afstemmen van douane- en inspectiediensten, het opleidingsniveau van mensen, de verschillende stimuleringsmaatregelen die er zijn. Dat zijn allemaal belangrijke facetten van ons onderzoek.

Mexico is al verstedelijkt en dat gaat in hoog tempo door. 80% van de bevolking woont al

in stedelijke gebieden, en de komende jaren komen er naar schatting 35 miljoen burgers bij in deze steden. De landbouw moet heel snel hervormen om aan de veranderende vraag tegemoet te kunnen komen. Nu zie je vaak in landen die dit soort ontwikkelingen meemaken, een scheiding tussen een hele kleine groep grote ondernemingen die heel makkelijk de exportmarkt bedienen en grote groep kleine ondernemers die daar nauwelijks toegang tot hebben, alleen tot de kleine lokale markt.” Het gebrek aan ketensamenwerking in en tussen alle schakels is daar mede debet aan. Het is de uitdaging om retail en export te ontsluiten voor het mkb, met incentives vanuit de markt en niet alleen vanuit de overheid.

“De belangrijkste modaliteit van vervoer in Mexico is de weg”, vervolgt Ravensbergen. “Er is wel een spoorwegsysteem maar dat wordt eigenlijk alleen maar voor import van granen en andere bulkproducten gebruikt. Natuurlijk worden ook niet landbouw-gerelateerde producten per trein vervoerd, maar die laten we hier even buiten beschouwing. De trein is een

lastige omdat het voornamelijk niet mogelijk is hier gekoelde containers (‘reefers’) op aan te sluiten. Er is weinig ontwikkeling op die modaliteit, wellicht omdat er te weinig concurrentie is. Havens zijn wel in ontwikkeling, je ziet er een groei op het gebied van import. Vooral granen maar ook fruit vanuit Zuid-Amerika. Het wegennet is kortom het belangrijkste, echter slechts een kleine 40% van de Mexicaanse wegen is verhard. Bederfelijke waar zoals groente en fruit lijdt daaronder. Daar valt nog winst te behalen. Nog een punt is dat de dichtheid van het wegennet goed is, behalve in het noorden en zuiden. De oost-westverbindingen zijn heel matig. Het zuiden van Mexico is slecht ontsloten. Veel tropische vruchten (bijvoorbeeld mango) geproduceerd in Chiapas vinden hun weg slecht naar de markt. Ons uitgangspunt is dat we kijken naar de huidige productiegebieden zijn voor grondgebonden teelt. Op die plekken willen we de connectiviteit verbeteren. Het blijkt dat de koelketens nog nauwelijks zijn gesloten en er valt een wereld te winnen als je dat wel voor elkaar krijgt. Een koelcel bouwen is een ding, hem laten functioneren is een tweede. En dan geldt ook: hoe organiseer je die kleine ondernemers zo dat ze hun producten samenvoegen en sorteren om die groot-schalige markt te bedienen. De sleutel is functionerende businessmodellen. Er is niet één model dat werkt. We zullen verschillende modellen moeten bekijken wat werkt in welke sector en dat communiceren.” Een voorbeeld

van een sleutel volgens Ravensbergen ligt bij de handel die de grootschalige retail belevt. “Als je hen zou kunnen servicen, dan kun je met een stukje verticale integratie de boel al organiseren. Daarnaast is het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden tussen boeren belangrijk om de koelketen te kunnen sluiten hoewel Mexico (nog) niet heel coöperatief is ingesteld. Als je kijkt naar niet grondgebonden teelt, zoals tomaten, paprikas en

“Wij, als Food & Biobased Research”, zegt Ravensbergen, “zijn vooral sterk in technologische oplossingen in ketens”.

komkommers die in kassen worden geteeld, dan is het interessant om te kijken waar je dat dan gaat doen.

Samenwerken op federaal niveau is essentieel, bijvoorbeeld om exportcorridors te ontwikkelen. Er zijn volop kansen, maar eerst moet de samenwerking tussen partijen op het hoogste niveau een boost krijgen. Landbouw is hierin slechts één partij, de andere ministeries moeten ook meedoen, als Transport & Communicatie, Economische zaken, Ruimtelijke ordening, Financiën en Onderwijs. Dat is de uitdaging. Ons voorstel is een National Council for Agrologistics op te zetten waarin we een aanpak nastreven vergelijkbaar met ons topsectorenbeleid. De eerste stappen daartoe zijn al gezet met

het identificeren en betrekken van de belangrijkste stakeholders.”

De ambities voor de ontwikkeling van het Nationale Programma voor Agrologistiek liggen hoog. In de korte periode dat dit initiatief loopt, zijn er al ruim 20 partijen bij betrokken. Op 23 mei jl. heeft de projectgroep de eerste tussentijdse bevindingen gepresenteerd en getoetst. “Op dit moment werken we

aan vijf actielijnen met elk drie acties, die verder in een aantal projecten worden uitgewerkt. Dit alles moet leiden tot een Roadmap voor de komende vier jaar.

De Roadmap is bij het verschijnen van dit blad inmiddels opgeleverd. Het onderzoek zal onder meer input zijn voor de beleidsnotitie Herziening van het Platteland (‘Reforma del Campo’), wat de President nog dit jaar wil presenteren.”

Als die wordt goedgekeurd door de Mexicaanse overheid komen gelden beschikbaar om die programma's uit te rollen. “Wij, als Food & Biobased Research”, zegt Ravensbergen, “zijn vooral sterk in technologische oplossingen in ketens. In samenwerking met nationale en internationale

experts en consultants hebben we dit project in zijn gehele breedte aan kunnen bieden aan de klant.”

Wat betreft Nederlandse agro-ondernemers die mogelijk kansen zien en op de hoogte willen blijven van dit project: “Het project bevindt zich nu op een hoog beleidsmatig niveau. Het is wel zo dat ik continu zit te kijken waar het Nederlandse bedrijfsleven een rol kan spelen. De aanpak zoals we nu voorstellen in Mexico is natuurlijk goed te matchen met de internationale activiteiten van de topsectoren Agrifood, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Logistiek. Op die manier willen we een link leggen om het Nederlandse bedrijfsleven te verbinden met het Mexicaanse netwerk. Één van de beoogde acties uit het programma is het opzetten van een Network of Excellence Post Harvest Losses. We zijn in Nederland ook bezig met het opzetten van zo'n netwerk dat in december van start moet gaan. Tussen beide netwerken willen we verbindingen leggen. Het bestaande programma Mexicultura is een derde spoor, dat vooral gericht is op de beschermde teelten. Het is in ieder geval mijn ambitie om de partijen uit het bedrijfsleven aan elkaar te verbinden of kansen in Mexico te laten zien. Maar wij doen dit niet alleen.

Het project had niet van de grond kunnen komen zonder hulp van Landbouwrapporteur Gabriëlle Nuytens en ambassadeur in Mexico Dolf Hogewoning.”

Hans van der Lee / Jacqueline Rogers

Samenvatting National Programme for Agrologistics

Wageningen UR werkt samen met de Mexicaanse overheid aan de transitie van de Mexicaanse landbouwsector en aan de ontwikkeling van agroketen. De projecten beslaan twee onderwerpen: de ontwikkeling van AgroParken én de verbetering van agrologistiek. Het Mexicaanse ministerie van Landbouw (SAGARPA) hecht grote waarde aan deze onderwerpen.

Al in 2010 begon Wageningen UR Alterra met een verkenning naar de implementatie van AgroParken in drie staten te weten: Aguascalientes, Nayarit en Chiapas. In de jaren daaropvolgend stelde SAGARPA middelen beschikbaar om ook in andere staten AgroParken te ontwikkelen. En vorig jaar verzocht het Mexicaanse ministerie van Landbouw Wageningen UR om een strategische visie op agrologistiek te ontwikkelen. Die vraag komt voort uit het

feit dat Mexico relatief gezien een slechte infrastructuur heeft, hoge verliezen lijdt in de keten, dat er weinig waarde toegevoegd wordt aan producten...

De Nationale Strategie voor Agrologistiek bestaat uit drie onderdelen: een Diagnose, een Strategie en een Roadmap 2014-2018 met aanbevelingen hoe Mexico op concurrentiegebied, efficiency en duurzaamheid de agroketen kan verbeteren.

Plan van Aanpak

1. Baseline assessment
2. Assessment van 6 internationale experts
3. Ontwikkeling van de visie en strategie
4. Road map 2014-2018, wat moet er de komende 5 jaar gebeuren

Focus/strategie

- Infrastructuur en logistic intelligence (hardware)
- Institutionele ontwikkelingen & allianties (orgware)
- Innovatie en kennisuitwisseling (software)

Organisatie

- Wageningen UR team Nederland: projectleider en agrologistieke experts
- Wageningen UR team Mexico: lokale Wageningen UR projectleider met Mexicaanse specialisten vanuit diverse instituten/bedrijven.